

Advies

**Algemene Raad i.s.m.
Sectorraad Kunsten en
Erfgoed en Sectorraad
Sociaal-Cultureel Werk**
18 oktober 2016

Advies bij het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2017

Op 7 oktober 2016 vroeg Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie Bart Tommelein de SARC om advies over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2017 (hierna: Programmadecreet 2017).

De SARC brengt advies uit over Hoofdstuk 8. Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

- Afdeling 1. Aanpassing decreet betreffende de amateurkunsten (artikel 16)
- Afdeling 2. Politieke Jongerenbewegingen (artikel 17 tot en met 20)
- Afdeling 3. Opheffing Eigen Vermogen Frans Masereel Centrum (artikel 21)

Dit spoedadvies kwam tot stand via schriftelijke procedure.

De SARC wenst op te merken dat de mededeling in de adviesvraag, nl. *'De definitieve goedkeuring van de ontwerpen van decreet is gepland op vrijdag 21 oktober 2016.'* de raad tot grotere spoed dwong dan de voorziene tien werkdagen voor een spoedadvies¹.

Wanneer er, zoals nu het geval is, fundamentele ingrepen in een sectordecreet gebeuren via een programmadecreet, vindt de SARC zulke hoogdringendheid des te meer ongepast. Het is de ervaring dat een fysieke bijeenkomst de kwaliteit van de adviezen steeds ten goede komt. De SARC drukt dan ook zijn misnoegen uit over deze manier van werken en pleit ervoor om steeds voldoende tijd te krijgen voor het opmaken van een advies.

¹ Art. 16 § 2 van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden.

Advies

1. Aanpassing decreet betreffende de amateurkunsten met het oog op een transparantere subsidieverstrekking

1.1. Koppeling subsidie-enveloppe 2011

Door opeenvolgende inhoudingen op de subsidie-enveloppe van het Forum voor Amateurkunsten in het verleden is de koppeling met het subsidiebedrag van 2011 niet langer relevant, zo leest de SARC in de Memorie van Toelichting bij art. 16 van het Programmadecreet 2017. Daarom wordt voorgesteld om de bepaling in artikel 14 van het decreet betreffende de amateurkunsten van 22 december 2000, die stelt dat de subsidie-enveloppe minstens zoveel bedraagt als de subsidie-enveloppe voor het werkjaar 2011, te schrappen.

Een bijkomende besparing voor het Forum voor Amateurkunsten, na een besparing van 15% vanaf 1 januari 2015, raakt de fundamentele van de organisatie. Dit zorgt voor een uitholling van de werking en brengt de expliciete opdracht van het Forum rond samenwerking in gevaar.

Deze behoefte aan coördinatie wordt nochtans expliciet verwoord in de memorie van toelichting van 2006²:

“Nochtans blijft binnen de sector de behoefte aanwezig aan overleg, coördinatie en ontmoeting, evenals de nood aan samenwerking bij het opzetten van gezamenlijke projecten zoals de organisatie en promotie van de week van de amateurkunsten.”

De sector van de amateurkunsten is een overzichtelijke sector met een groot bereik, waarin veel wordt gerealiseerd met beperkte middelen. Een forum dat zorgt voor samenwerking, overzicht, een band met alle besturen, kennisuitwisseling, filteren van uitdagingen en opportuniteiten, doorgeefluik en aanspreekpunt, spreekbuis...zorgt voor een actieve meerwaarde en ondersteuning voor de flexibele, actieve organisaties die deze sector telt.

Het gevolg van deze besparingsronde zou kunnen zijn dat de gemeenschappelijke finaliteiten minder zichtbaar worden en de ‘eilandmentaliteit’ groeit. Het gevaar dreigt dat verschillende organisaties zelf opnieuw het warm water dienen uit te vinden en dat op die manier de opgebouwde efficiëntiewinsten worden teniet gedaan.

De SARC betreurt de extra besparing op de werkingsbudgetten van het Forum voor Amateurkunsten. Strategisch-inhoudelijk mag de verbindende rol en de impact van het Forum voor Amateurkunsten binnen het volledige amateurkunstenveld niet onderschat worden. Het gevaar dreigt dat door de extra besparing de opgebouwde kennis- en ervaringsuitwisseling met erbij horende efficiëntiewinsten worden teniet gedaan en dat verschillende organisaties zelf opnieuw het warm water dienen uit te vinden. De SARC meent dat de behoefte aan overleg, coördinatie en samenwerking in de sector niet is verdwenen, zelfs noodzakelijker is dan ooit door de talrijke maatschappelijke evoluties, en vraagt dan ook dat aan deze nood blijvend wordt tegemoet gekomen.

² <https://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2005-2006/g918-1.pdf>

1.2. Middelen Bijzonder Fonds

De bijkomende middelen die het Forum voor Amateurkunsten toegewezen krijgt 'voor het stimuleren en opzetten van inhoudelijke samenwerkingsprojecten binnen de amateurkunstensector of met een organisatie uit een aanverwante sector', het Bijzonder Fonds, worden in het decreet gekoppeld aan een aantal doelstellingen. Deze doelstellingen lopen volgens de Memorie van Toelichting gelijk met de aandachtspunten waar de organisaties mee rekening moeten houden bij het opstellen en uitvoeren van hun vijfjarig beleidsplan. Deze doelstellingen behoren met andere woorden reeds tot de basiswerking van de amateurkunstenorganisaties. In de memorie wordt geconcludeerd dat het dan ook weinig zinvol om hiervoor een aparte subsidielijn te voorzien.

Het klopt dat één van de erkenningsvoorwaarden voor de amateurkunstenorganisaties de realisatie van product- en procesgerichte vernieuwing en/of verbreding is. Ook een aantal andere erkenningsvoorwaarden zitten verweven in de algemene doelstellingen van het Bijzonder Fonds (vb. Doelgroepenbeleid). Deze aanpak werkt versterkend, het Bijzonder Fonds kan op deze manier ondersteuning en verdieping geven aan de invulling van deze erkenningsvoorwaarden. De toekomst zal moeten uitwijzen of deze uitdaging in tijden van budgettaire krapte nog ten volle kan worden opgenomen door de organisaties.

Bijkomend echter had het Bijzonder Fonds ook aandacht voor maatschappelijke tendensen zoals diversiteit en participatie, internationalisering, digitalisering & mediawijsheid, enzovoort. Het Bijzonder Fonds bood de amateurkunstensector net de kans om met deze uitdagingen aan de slag te gaan en een brug te vormen met aanverwante sectoren die zich hier ook op oriënteren: DKO, lokaal cultuurbeleid, welzijn, professionele kunsten, enzovoort.

Bovendien vormde het Bijzonder Fonds een incubator voor innovatie, de noodzakelijke ruimte (naast de reguliere werking) voor experiment, een stimulerende omgeving om partnerships aan te gaan binnen en buiten de sector en om gezamenlijk te werken aan deze uitdagingen.

Het laattijdig communiceren over de heroriëntering van de Bijzonder Fondsmiddelen bedreigt tot slot de toekomst van een aantal projecten die reeds waren ingediend voor 1 oktober 2016.

De heroriëntatie van de middelen van het Bijzonder Fonds zal nadelige gevolgen hebben voor de discipline-overschrijdende innovatie in de sector. De SARC vraagt dan ook uitdrukkelijk instrumenten en middelen te voorzien om innovatie en samenwerking binnen de sector blijvend te stimuleren. Het gevaar bestaat dat de opgelegde heroriëntatie de goede verstandhouding en samenwerking tussen de koepels verstoort.

De SARC pleit ervoor om zo'n fundamentele en ingrijpende beslissing niet te nemen middels een programmadecreet, maar om de discussie met de sector aan te gaan.

1.3. Laattijdige communicatie over een voorafname

De intentie om de middelen van het Bijzonder Fonds te heroriënteren en bijkomend te besparen op het Forum voor Amateurkunsten komt onverwacht. Uit mondelinge gesprekken met de Vlaamse administratie en het kabinet kwamen positieve signalen over de werking van het Forum en werd

eerder gesproken over extra opdrachten rond bijvoorbeeld transversale thema's voor de sector, gemeenschappelijke uitdagingen opnemen door het Forum in plaats elk voor zich. Nu, minder dan 3 maanden voor de indieningsdatum van dat plan, komt de werking van het Forum voor Amateurkunsten onder druk.

Bovendien lijkt deze beslissing een voorafname op de discussie rond de bovenbouworganisaties. Een interessante discussie, waarover het veld graag in debat wil gaan met de bevoegde minister. Op dit moment heerst er echter enkel ongerustheid in de sector. Er werden nog geen ontwerpteksten rondgedeeld, geen gesprekken gevoerd en geen informatie verzameld. Deze beslissing lijkt dan ook een voorafname te zijn op een beslissing die nog genomen moet worden.

De SARC wijst op de laattijdige beslissing omtrent de heroriëntatie van de middelen van het Bijzonder Fonds en een afbouw van de werkingsbudgetten van het Forum voor Amateurkunsten. De afwezigheid van signalen en communicatie vooraf, zorgt voor onbegrip in de sector en in de SARC.

Bovendien lijkt deze keuze een voorafname te zijn op de hervorming van de bovenbouw, waar vooralsnog geen duidelijkheid rond is. De SARC vraagt om vooraleer de ontwerpteksten gefinaliseerd zijn, betrokken te worden in het debat.

2. Politieke Jongerenbewegingen

Artikel 17 tot en met 20 van het voorontwerp van programmadecreet 2017 regelt de aanpassing van het decreet vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid met betrekking tot de politieke jongerenverenigingen. Politieke jongerenverenigingen kunnen nog erkend worden op basis van het decreet, maar komen niet langer in aanmerking voor subsidiëring. In de memorie van toelichting wordt geargumenteed dat subsidiëring niet langer noodzakelijk is gelet op de bestaande partijfinanciering.

De raad wijst op de afwezigheid van overleg met de politieke jongerenbewegingen en de Vlaamse Jeugdraad ter voorbereiding van deze beslissing. Tijdens een recent aftastend gesprek met de politieke jongerenbewegingen werd geen signaal gegeven omtrent een mogelijke schraping uit het decreet. De SARC vraagt om bij het uittekenen van beleidsbeslissingen minstens vooraf in gesprek te gaan met de betrokken actoren. Dergelijke inhoudelijke beslissing dient het resultaat te zijn van een gezamenlijke denkoefening met de stakeholders. De SARC verwijst hiervoor naar de reflectiegroep die werd opgericht in kader van een evaluatie van het decreet vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid.

De memorie verwijst naar een advies van de SARC van 12 juli 2011³ bij het decreet houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid waarin de raad stelt dat de subsidiëring van politieke jongerenbewegingen een taak is voor politieke partijen. De SARC wees toen reeds op het belang van actief burgerschap en politiek engagement "in een welbepaalde politieke partij" voor jongeren.

De SARC is verheugd dat er wordt teruggегrepen naar een eerder advies van de raad, maar benadrukt dat adviezen geplaatst moeten worden binnen het juiste tijds kader en context. De SARC kijkt uit naar verdere doorwerking van adviezen.

³ SARC, *Advies Vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid*, 12 juli 2011. Aanbeveling 7, p. 5. <http://www.cjism.vlaanderen.be/raadcjism/AR/adviezen/20110712-AR-advies-jeugd-en-kinderrechtenbeleid.pdf>

De SARC herhaalt zijn standpunt uit het advies van 12 juli 2011 en is het ermee eens dat een overheid aandacht en middelen besteedt aan politieke jongerenbewegingen. De raad ziet dat echter liever gebeuren in en door de politieke partijen dan in en door het sociaal-cultureel jeugdwerk.

De SARC steunt principieel en omwille van inhoudelijke overwegingen de keuze om politieke jongerenbewegingen niet langer te subsidiëren via het sociaal-cultureel jeugdwerk. De schrapping uit het decreet mag niet het gevolg zijn van financiële en budgettaire reflexen.

De SARC steunt principieel de keuze om de subsidiëring van politieke jongerenbewegingen te schrappen uit het decreet vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid. Deze keuze dient een inhoudelijke basis te hebben en mag niet louter ingegeven worden door budgettaire reflexen.

De politieke jongerenbewegingen en de Vlaamse Jeugdraad werden volgens de SARC te weinig betrokken in deze politieke beslissing. De raad vraagt aandacht voor overleg met de betrokken actoren.

3. Opheffing Eigen Vermogen Frans Masereel Centrum

Middels artikel 21 van het programmadecreet wordt het eigen vermogen van het Frans Masereel Centrum opgeheven. Zoals de Memorie van Toelichting stelt heeft het centrum echter nooit als aparte rechtspersoon gefunctioneerd, maar steeds als buitendienst van de Vlaamse overheid. Het Eigen Vermogen is feitelijk nooit geoperationaliseerd.

De SARC heeft geen opmerkingen bij de opheffing van het Eigen Vermogen van het Frans Masereel Centrum. Het betreft een aanpassing van het Koninklijk Besluit aan de werkelijke situatie.

Namens de Algemene Raad,

Luk Verschueren, algemeen voorzitter

Namens de Sectorraad Kunsten en Erfgoed,

Herman Baeten, voorzitter
Jorijn Neyrinck, ondervoorzitter
Lieselotte Moortgat, secretaris

Namens de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen,

Frie De Greef, voorzitter
Dirk Verbist, ondervoorzitter
Liesbeth Lemiere, secretaris